

meget indholdsrig Sætning, der siger, at ud over 600 Kr. som Begyndelseslønning kan der ikke paalægges en Kommune større Udgifter til Lærerlønninger end de nuværende, selv om der skal oprettes ny Skoler. Hvis denne Sætning skal blive staaende, vil den, tror jeg, i hvert Fald for Sjællands Vedkommende, have til Følge, at Undtagelserne fra den opstillede Regel, ville blive saa talrige, at de blive til Reglen i Stedet for Undtagelser. Jeg er temmelig overbevist om, at de allerfleste Første- og Enkelrere i Sjælland ville komme til at faa en Begyndelsesløn af 600 Kr. foruden Bolig og Jordlod, og med den Løn skal saa en Lærer nøjes fra sit 25de til sit 30te Aar. Med disse 600 Kr. skal han altsaa underholde sin Familie. Jeg tror nu nok, man kan sige, at det vil blive en vanskelig Kunst at underholde en Familie paa 4—5 Personer med 600 Kr. aarlig. Jeg skal villig indrømme, at det hører til de meget sjældne Undtagelser, at en Lærerfamilie vokser saa hurtigt, og Læreren i de første Par Aar af sit Egteskab bliver velsignet med 3—4 Børn, men selv om han holder sig til den jævne, almindelige Tilvækst, saa at Familien i Løbet af 5 Aar bliver forøget med 2 à 3 Børn, tror jeg, man maa indrømme, at de 600 Kr. er noget knebent, og at det er en vanskelig Kunst at faa dem til at slaa til. Læreren vil komme til at øve sig meget stærkt i Sparømmelighed og Tarvelighed, baade i Levemaade og i Klædebragt. Sammenlignet med Lønningerne i andre Livsstillinger, forekommer det mig ogsaa, at 600 Kr. er en uforholdsmæssig lille Løn. 3 Tjor vedtog vi, som det vil erindres, en Lov om Statens statistiske Bureau, og ifølge den skulde der ansættes, og er formodentlig nu ansat 4 Fuldmægtige, som skulde begynde med en Løn af 1,800 Kr. og stige med 200 Kr. hvert andet Aar indtil 3,000 Kr. Nu er det selvfølgelig langt fra mig, at jeg vil sætte Lærergerningens Betydning for Samfundet lige saa højt som en Fuldmægtigs i Statistisk Bureau — jeg skal nok vogte min Mund for at udtale en saadan Formastelighed — men det forekommer mig dog, at naar man sætter 2 à 3 jydske Degne til at veje en saadan Fuldmægtig op, gør man Lærerne lovlig lette. Naar vi brugte halanden eller højst to Degne dertil, synes jeg, det kunde være nok. Unge Mænd i 16—17 Aars Alderen med Præliminæreksamen, der ere saa heldige at blive ansatte som Særnbansassistenter, saa, saa vidt jeg ved, 900 Kr. at begynde med, og skulde det nu være saa ubestændigt, om man fandt, at Lærernes Arbejde burde betales i samme Maal. Nu ved jeg meget godt, hvor-

for man har faaet denne Sætning sat ind. Det er slet for saa vidt muligt at spare Kommunerne for forøgede Udgifter, og ingen vil mere end jeg ønske, at man gør dette, naar ikke den haarde Nødvendighed tvinger dem til forøgede Udgifter. Men af en alt for stærk Fastholden ved dette Princip, at Udgifterne ikke maa overskrides, naar der oprettes ny Skoler, tror jeg, der i mange Tilfælde kan resultere en Urimelighed eller Uretfærdighed. De Kommuner, som frivillig have ordnet deres Skolevæsen paa en fyldestgørende Maade og paalagt sig de dermed forbundne Byrder, ville jo fremdeles beholde alle disse Udgifter, medens de Kommuner, som have forømt deres Skolevæsen og kun gjort, hvad Loven og Autoriteterne ligefrem have tvunget dem til, ville ogsaa fremtidig slippe med de nuværende Udgifter, selv om der skal bygges 2 à 3 Skoler i Distriktet, naar der da kan slippes af de nuværende Embeder. I Stedet for at lade saadanne Kommuner bære Følgerne af deres egen Forsømmelighed, lægger man Byrderne over paa de nuværende Lærere og dem, der komme efter dem. Og det forekommer mig at gaa noget i Retning af at rette Væger for Smed. Jeg skal derfor henstille til de ærede Forslagsstillere, til Forsamlingen, til Udvalget og til det eventuelle Fællesudvalg, om der ikke kunde være Grund til at styde denne Sætning ud igen og nøjes med den Afgang til Medsættelse til 600 Kr., som er aabnet i første Stykke, nemlig hvor særlige Forhold tale derfor. At slaa det fast som Lovregel, at Begyndelseslønningen kan sættes ned til 600 Kr., enten der er særlige Forhold eller slet ingen Forhold, der tale derfor, synes mig, er at gaa lovlig vidt. Her er jo i dette Stykke aabnet en Mulighed for, at naar Kommunerne ikke evne, at betale, kan man gaa ned til 600 Kr., og det mener jeg kan være tilstrækkeligt.

Dernæst er der et andet Punkt, jeg vil berøre, nemlig Haven til Lærereboderne. Her siges, at samtlige fast ansatte Lærere og Lærerinder skulde have en Have paa mindst 2 Ekdr. Land, men nedenunder staar der, at de ved Lærereboderne for denne Lovs Krafttræden udlagte Have forblive uforandrede. Dette synes jeg er i Modstrid med den første Bestemmelse og kuldfaster denne, idet ikke en eneste Have ved de nuværende Lærerboliger, selv om den er nok saa lille, kan faa saa meget Tillæg som en Kvadratalen Jord. Selv om der ligger Jord nok lige uden for Haven eller uden for Skolen, kan denne dog ikke købes, end ikke til en rimelig Pris, hvis denne Bestemmelse skal overholdes. Jeg kan ikke forstå, hvorfor man opvækker Forhaabninger